

Az UIS-Bulletin első száma nemzetközileg széles körben ismert két francia karsztkutató haláláról is hírt adott. 1969. december 19-én Párizsban meghalt *Gabriel Vila*, aki tíz éven át szerkesztette az egyik legismertebb speleológiai periodikát, a *Speluncát*. 1970. február 22-én autóbaleset következtében elhunyt *Jean Corbel* professzor. (Corbel professzorral külön is megemlékezünk.)

A szlovéniai barlangkutatók egyik legaktívabb munkatársukat veszítették el a huszonegyéves *Anton Suwa* személyében. A Zalac melletti Peklo-barlangban oly szerencsétlenül zuhant le mindössze hat méter magasságból, hogy a védősíak ellenére elszívott súlyos fejszerűsége a helyszínen belehalt.

Három olasz barlangkutató tragikus eltűnéséről is megemlékezik az UIS-Bulletin. *Marino Vianello*, *Enrico Davanzo* és *Paolo Picciola* a triezsi E. Boegan barlangkutató csoport gyakorlott barlangjárói voltak. A csoportjuk által szervezett expedícióra 1969. december 21-én indultak el, további öt társukkal egyetemben leereszkedtek a 882 méter mély Gortani-zsombolyba (Abisso Gortani) és a 7 km hosszúságú folyosórendszerből egy kb. ezer méteres szakaszt felmérték. A munka befejezése után — január 3-án — a három fiú azzal búcsúzott el társaitól, hogy egy közeli menedékházban csatlakozik ahhoz a csoporthoz, amelynek a feladata volt a barlangban hagyott felszerelések elszállítása és további fotódokumentációk készítése. Ők hárman azonban nem érkeztek meg társaikhoz, eltűnésük is csak akkor derült ki, amikor ez a második csoport visszatért Triesztbe — január 14-én. A hegyimentők hetekig kutattak az eltűnt barlangkutatók után, de a nagy mennyiségű friss hóban nem akadtak nyomukra.

Balázs D.

Тешепти

Minden eddiginél gazdagabb tartalommal jelent meg a permi Karsztológiai és Szpeleológiai Intézet Pescseri című kiadványsorozatának 8–9. jelzésű 1970. évi kötete. A több tucatnyi cikkből számosat részletesen is bemutatunk a Karszt és Barlang 1970. és 1971. évi számaiban.

Ezúttal a kötet következő jelentősebb, érdeklődésre számot tartó cikkeire hívjuk fel olvasóink figyelmét:

G. A. Makszimovics: Sókristályok és képződmények karbonátkarszt-barlangokban. (Speleohalogenézis.)

A karsztbarlangokban a kristályalakzatban vagy különféle képződményekben jelenlevő halit (nátriumklorid, kősó) arid vagy szemi-arid éghajlati

viszonyokra utal. A halit nagy oldhatósága miatt a felszínen csak sivatagi vagy félsivatagi feltételek mellett maradhat meg és halmozódhat fel. Csapadékhullás esetén a feloldódó só a barlangokba kerül, ahol különféle formában ismét kicsapódhat és felhalmozódhat. Így pl. barlangi üledékekben, de szósztalaktitok és bekérgeződések formájában is. A kalcit- és gipszképződmények (pl. cseppkövek, gipszvirágok stb.) is több-kevesebb halitot tartalmazhatnak. Mindezek részletes vizsgálatából következtetéseket vonhatunk le az éghajlatváltozásokról, a magasabb NaCl tartalmú kalcitrétegek pl. világosan a száraz éghajlatra utalnak.

K. A. Gorbunova és A. M. Kropacsev: A járulékos elemek elterjedése a Divja-barlang képződményeiben.

A szerzők részletes táblázatban mutatják be a különféle járulékos elemek (berillium, titán, vanádium, króm, kobalt, nikkel, réz, molibdén, vas stb.) másodlagos megjelenését barlangi képződményekben és az agyagos kitöltésekben.

A. M. Kropacsev, K. A. Gorbunova és V. M. Fedorov: A Divja-barlang másodlagos kalcitjainak lumineszcens vizsgálata.

A szerzők tizenhat darab cseppkővet és heliktitet lumineszcens mikroszkópi analízisnek vetettek alá. Egyesek nem lumineszkáltak, mások viszont különböző színeket mutattak. Az eredményeket a szerzők táblázatba foglalták és megkísérik a jelenségek megmagyarázását.

G. A. Makszimovics, G. N. Panarina és T. I. Anyikina: Kísérlet a Permi körzet karbonát-karsztbarlangjainak tipizálására és morfológiai jellemzésére.

A permi karsztterületek ötven százaléka gipszkarszt, a másik fele karbonátkarszt (kb. 15 800 km² mészköves felszín.) Az utóbbiban 1965-ig 83 barlangot kutattak át 8526,5 m összhosszban. Az elmúlt évek intenzív kutatási programja eredményeképpen a megismert barlangok száma 129-re növekedett, feltérképezett járataik hossza pedig 10 465 m. A szerzők ezeket a barlangokat rendszerezik különféle elvek szerint.

E. P. Dorofejev és V. Sz. Lukin: Szabadtéri karszt- és barlangtani múzeum a baskiriai sztyeppén.

A Baskir Autonóm Köztársaságban, az Aurgazi és az Ursak folyók összefolyásánál jól kifejlődött nyílt gipszkarszt található. A folyók találkozásánál kb. egy km²-nyi területen szinte mindenfajta karsztjelenség (dolinák, víznyelők, szakadékok, tavak, barlangok stb.) sűrítve megtalálható. A szerzők javasolják, hogy nyilvánítsák védett geológiai parkká az említett területet.

V. N. Dubljanskij: Korróziós-gravitációs barlangok és barlangaknak a Krími-hegységben.

A szerző több zsomboly függőleges metszetét mutatja be és ismerteti azok kialakulására vonatkozó elképzeléseit. A cikket a zsombolygenetikai kérdésekkel foglalkozó szakembereink figyelmébe ajánljuk.

K. A. Gorbunova: Szlovénia szpeleológiai körzetei.

A cikk jó összefoglalást nyújt húsz oldal terjedelemben a legjelentősebb szlovén karszterületekről és barlangjairól. Számos barlangtérkép és bőséges irodalomjegyzék teszi értékesebbé a tanulmányt.

I. M. Tyurina, B. A. Buldakov és M. N. Krutikova: Északnyugat-Yorkshire barlangjai.

Az előzőhöz hasonló összefoglaló ismertetés térképekkel Anglia egyik legjelentősebb karsztvidékének barlangjairól.

G. A. Makszimovics: Karsztbarlangok álfenekei (földalatti hidak és boltozatok).

A szerző genetikailag rendszerezi a barlangokban található különféle természetes hidakat, álboltozatokat stb., amelyek a barlangjáratokat több szintre különítik el.

Dr. Balázs Dénes

INNEN-ONNAN

A *Schwäbische Alb* barlangkutatói emlékűnnepélyt rendeztek abból az alkalomból, hogy a hegységben levő Sontheimi-barlangról ötszáz évvel ezelőtt készült az első leírás. Ezt Felix Fabri, egy dominikánus szerzetes készítette, aki 1470-től 1502-ig Ulmban élt. A Németországban ismert legrégebbi barlang-

térkép is a Sontheimi-barlangot ábrázolja, Weissensee prelátus készítette 1753-ban. Az évforduló alkalmából a barlang kivilágítását modernizálták és megnyitották a turistaforgalomnak.

A spanyolországi *Lledias* (Santander tartomány) egyik ősemberi barlangfestményével kapcsolatosan kétségek merültek fel, hogy az valóban eredeti alkotás-e. A festékmintákat eljuttatták a stuttgarti Festészeti Technológiai Intézetbe, ahol mikroszkópiai és kémiai vizsgálatokkal ügyetelműen megállapították: a barlangi festmény hamisítvány. Hát már nemcsak Van Dyck, hanem az ősember remekeit is hamisítják!!!

A *calabriai Grotta del Romit*óban az ásások során 1970-ben egy második épségben megmaradt rajzkarcolat is napfényre került, amely bölényt ábrázol. A rajzot befedő szerves üledék radiokarbon vizsgálata során kiderült, hogy a sziklakarcolatot időszámításunk kezdete előtt legalább 8300 évvel készítette az ősember.

Francia kutatók radiokarbon vizsgálatokat végeztek a cseppkövek korának és növekedésének tanulmányozására. Három franciaországi barlangból származó cseppkőminta megvizsgálása után arra a megállapításra jutottak, hogy a szóbanforgó sztalaktitok száz évenként általában egy centiméterrel növekedtek.

Hydrostop

**A bőr átázását
megelőzi,
kifehéredését
meggátolja**

Gyártja:

EGYESÜLT VEGYIMŰVEK

